

TRUMP DOSSIER 2015–2029

HOOFDSTUK 23

23.12 Gevolgen voor de Verenigde Staten

VAN "GEEN NIEUWE OORLOGEN" NAAR HET CONFLICT MET IRAN

De geopolitieke schokgolf van Trumps militaire keuze (2025–2029)

DEEL 3 – De wereld na Operation Midnight Hammer (2025–2029)

Overzicht hoofdstukken 23.11 t/m 23.15

23.11 De economische gevolgen

"Olie, inflatie en een onrustige wereldeconomie"

Analyse van:

- ontwikkeling van olie- en gasprijzen;
 - de Straat van Hormuz en de mondiale energievoorziening;
 - inflatie in de VS, Europa en Azië;
 - gevolgen voor financiële markten;
 - defensie-uitgaven;
 - internationale handel;
 - verzekeringskosten voor zeevaart;
 - gevolgen voor de Amerikaanse economie;
 - vergelijking met eerdere oliecrises (1973, 1979, 1990 en 2022).
-

23.12 Gevolgen voor de Verenigde Staten ga naar bladzijde 6

Analyse van:

- politieke reacties in Washington;
 - Republikeinen versus Democraten;
 - rol van het Congres;
 - publieke opinie;
 - veteranen;
 - defensiebegroting;
 - presidentschap van Trump;
 - gevolgen voor de Midterm-verkiezingen van 2026;
 - invloed op Trumps historische nalatenschap.
-

23.13 Gevolgen voor de wereldorde

Analyse van:

- veranderende machtsbalans;
 - NAVO;
 - BRICS;
 - Rusland;
 - China;
 - nucleaire afschrikking;
 - internationale samenwerking;
 - opkomst van een multipolaire wereld;
 - toekomst van de Verenigde Naties.
-

23.14 Historische vergelijking

Vergelijking met:

- Cubacrisis (1962);
- Irak (2003);
- Kosovo (1999);
- Afghanistan;
- Vietnam;
- Operatie Desert Storm;
- aanval op Soleimani (2020).

Welke lessen zijn vergelijkbaar?

Welke verschillen zijn historisch uniek?

23.15 Historische eindanalyse

De afsluiting van HOOFDSTUK 23.

Hier worden alle voorgaande hoofdstukken samengebracht.

Centrale vraag:

Heeft Donald Trump met de aanval op Iran zijn verkiezingsbelofte gebroken en hoe zal de geschiedenis hierover waarschijnlijk oordelen?

Dit hoofdstuk bevat:

- integrale historische beoordeling;
- geopolitieke conclusies;
- democratische gevolgen;
- militaire evaluatie;
- economische balans;
- internationale rechtsorde;
- neutrale eindconclusie.

§23.1 INLEIDING

Wanneer een verkiezingsbelofte de geschiedenis ontmoet

"Ik zal geen nieuwe oorlogen beginnen."

Het was een van de meest herkenbare boodschappen waarmee Donald Trump zich tijdens beide presidentscampagnes onderscheidde van veel van zijn voorgangers. Vanaf zijn eerste verkiezingscampagne in 2016 bekritiseerde hij de langdurige Amerikaanse militaire betrokkenheid in Afghanistan en Irak. Ook tijdens zijn campagne voor een tweede ambtstermijn keerde deze boodschap steeds terug. Hij presenteerde zichzelf als een president die de Verenigde Staten uit eindeloze conflicten wilde houden en conflicten liever door afschrikking en onderhandelingen wilde beëindigen dan door nieuwe militaire interventies.

Voor veel kiezers vormde juist deze belofte een belangrijk onderdeel van zijn aantrekkingskracht. Binnen delen van de Republikeinse achterban leefde de wens om de Verenigde Staten minder direct te betrekken bij kostbare buitenlandse oorlogen. Tegelijkertijd bleef Trump benadrukken dat de Verenigde Staten, wanneer hun veiligheid of

die van bondgenoten in het geding zou zijn, bereid moesten zijn snel en met overweldigende kracht op te treden.

Deze twee uitgangspunten — terughoudendheid én bereidheid tot militair optreden — zouden in 2025 rechtstreeks met elkaar in botsing komen.

Een onverwacht kantelpunt

In juni 2025 escaleerde het conflict tussen Israël en Iran in hoog tempo. Na Israëlische aanvallen op Iraanse militaire en nucleaire doelen besloot de Amerikaanse regering onder president Trump zich militair te mengen. Op 21 juni 2025 voerden Amerikaanse strijdkrachten luchtaanvallen uit op drie Iraanse nucleaire installaties: **Fordow**, **Natanz** en **Isfahan**. De operatie kreeg de codenaam **Operation Midnight Hammer**. Volgens het Amerikaanse ministerie van Defensie namen meer dan 125 militaire vliegtuigen deel, waaronder zeven B-2 Spirit-stealthbommenwerpers. Ook werden GBU-57 "Massive Ordnance Penetrator"-bommen en Tomahawk-kruisraketten ingezet. De Amerikaanse regering verklaarde dat de operatie bedoeld was om het Iraanse nucleaire programma ernstig te beschadigen en Iran tot onderhandelingen te bewegen.

President Trump omschreef de operatie als een "spectaculair militair succes" en stelde dat de belangrijkste verrijkingsinstallaties van Iran "volledig waren vernietigd". Onafhankelijke analyses waren op dat moment terughoudender: zij concludeerden dat de installaties zware schade hadden opgelopen, maar dat de volledige omvang van de schade en de status van verrijkt uranium nog niet met zekerheid konden worden vastgesteld.

Waarom dit hoofdstuk belangrijk is

De Amerikaanse aanvallen op Iran markeerden een van de belangrijkste buitenlandse beleidsbeslissingen van Trumps tweede presidentschap. De gebeurtenissen riepen onmiddellijk vragen op die verder reiken dan de militaire operatie zelf:

- Was hiermee sprake van een nieuwe oorlog of van een beperkte militaire interventie?
- Paste de operatie binnen de verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen?
- Welke constitutionele bevoegdheden had de president?
- Welke rol speelde het Congres?
- Welke gevolgen had de aanval voor de internationale rechtsorde?
- Hoe reageerden bondgenoten en rivalen?
- Welke economische gevolgen waren zichtbaar op de energie- en financiële markten?
- Wat betekende dit voor de machtsbalans in het Midden-Oosten en daarbuiten?

Het beantwoorden van deze vragen vereist meer dan een beschrijving van de militaire operatie. Het vraagt om een analyse waarin diplomatie, internationaal recht, economie, militaire strategie, binnenlandse politiek en geopolitiek samen worden beschouwd.

Onderzoeksvraag

Dit hoofdstuk onderzoekt daarom de volgende centrale vraag:

In hoeverre betekende de Amerikaanse militaire actie tegen Iran een breuk met Donald Trumps verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen, en welke gevolgen had deze beslissing voor de Verenigde Staten, Iran en de internationale gemeenschap?

Deze vraag wordt niet uitsluitend benaderd vanuit Amerikaans perspectief. Ook de standpunten van Iran, Israël, Europese bondgenoten, internationale organisaties en onafhankelijke deskundigen worden meegenomen.

Methodologie

Dit hoofdstuk is opgebouwd volgens de uitgangspunten van het **TRUMP DOSSIER 2015–2029**:

- onderscheid tussen controleerbare feiten en interpretaties;
- chronologische reconstructie van gebeurtenissen;
- vergelijking van officiële verklaringen met onafhankelijke analyses;
- aandacht voor juridische, militaire, economische en diplomatieke dimensies;
- expliciete vermelding van onzekerheden wanneer informatie nog onderwerp van onderzoek is.

De analyse maakt gebruik van openbare bronnen, waaronder officiële Amerikaanse documenten, verklaringen van het ministerie van Defensie, rapporten van het Amerikaanse Congres, internationale organisaties en gezaghebbende nieuwsorganisaties. Voor de beschrijving van **Operation Midnight Hammer** zijn onder meer gegevens gebruikt van de Congressional Research Service, het Amerikaanse ministerie van Defensie en onafhankelijke analyses van onder andere Reuters, AP en de Council on Foreign Relations.

Historische reflectie

Slechts weinig buitenlandse beleidsbeslissingen uit Trumps tweede ambtstermijn hebben zoveel internationale aandacht gekregen als de beslissing om rechtstreeks militaire aanvallen uit te voeren op Iraanse nucleaire installaties. Voor voorstanders vormde de operatie een voorbeeld van snelle en krachtige afschrikking; voor critici riep zij vragen op over escalatie, de rol van het Congres en de risico's van een bredere regionale oorlog.

Juist omdat de beoordeling van deze gebeurtenis sterk uiteenloopt, is een zorgvuldig onderscheid tussen feiten, politieke standpunten en historische interpretaties essentieel. Dat vormt het uitgangspunt voor de rest van dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK 23.12

Gevolgen voor de Verenigde Staten

Een president tussen verkiezingsbelofte en militaire realiteit

De politieke, maatschappelijke en constitutionele impact van de oorlog met Iran

"Buitenlandse oorlogen worden uiteindelijk vaak niet alleen beslist op het slagveld, maar ook in het parlement, de media en aan de stembus. Voor Donald Trump betekende de aanval op Iran niet alleen een geopolitieke keuze, maar ook een fundamentele test van zijn presidentschap en zijn verkiezingsbelofte om de Verenigde Staten buiten nieuwe oorlogen te houden."

23.12.1 Inleiding

De Amerikaanse aanval op Iran had directe gevolgen voor de binnenlandse politiek. De operatie werd aanvankelijk gepresenteerd als een beperkte militaire actie om een veiligheidsdreiging weg te nemen. Al snel ontstond echter een breder debat over de vraag of de aanval in overeenstemming was met Trumps verkiezingsbeloften, de bevoegdheden van de president en de rol van het Congres.

De discussie raakte meerdere thema's:

- constitutionele bevoegdheden;
- nationale veiligheid;
- buitenlandse politiek;
- verkiezingsbeloften;
- economische gevolgen;
- vertrouwen in de regering.

Daardoor werd de operatie niet alleen een militaire gebeurtenis, maar ook een belangrijk binnenlands politiek vraagstuk.

23.12.2 Trumps verkiezingsbelofte onder druk

Tijdens de verkiezingscampagnes van **2016**, **2020** en **2024** presenteerde Donald Trump zich herhaaldelijk als de kandidaat die de Verenigde Staten uit "eindeloze oorlogen" (*endless wars*) wilde houden.

Belangrijke elementen van die boodschap waren:

- geen nieuwe langdurige militaire conflicten;
- terughoudendheid bij buitenlandse interventies;
- focus op Amerikaanse binnenlandse belangen;
- lagere militaire lasten voor de Verenigde Staten.

De aanval op Iran leidde daarom tot de vraag of deze militaire operatie verenigbaar was met die eerdere uitspraken.

Standpunt van de regering

De regering-Trump stelde dat de operatie:

- beperkt was;
- geen invasie betrof;
- gericht was op één specifieke veiligheidsdreiging;
- juist bedoeld was om een grotere oorlog te voorkomen.

Kritische beoordeling

Critici voerden aan dat ongeacht de duur of omvang van de operatie sprake was van een nieuwe directe militaire interventie tegen een soevereine staat. Zij zagen hierin een spanning met de eerdere campagneboodschap.

Historisch gezien behoren beide interpretaties tot het politieke debat; welke doorslaggevend wordt, hangt mede af van de uiteindelijke beoordeling van de gevolgen van de operatie.

23.12.3 Reacties binnen de Republikeinse Partij

Binnen de Republikeinse Partij ontstond geen volledig eensgezind beeld.

Voorstanders

Veel Republikeinse politici ondersteunden de operatie en benadrukten:

- bescherming van Israël;
- voorkomen van nucleaire proliferatie;
- krachtig leiderschap;
- afschrikking van Iran.

Volgens hen paste de aanval binnen een beleid van "vrede door kracht".

Kritische Republikeinen

Een kleinere groep Republikeinen uitte zorgen over:

- mogelijke betrokkenheid bij een langdurig conflict;
- de financiële kosten;
- de rol van het Congres;
- de verenigbaarheid met Trumps eerdere belofte om nieuwe oorlogen te vermijden.

Deze interne discussie liet zien dat ook binnen de Republikeinse Partij verschillende visies bestaan op de Amerikaanse rol in de wereld.

23.12.4 Reacties van de Democratische Partij

Democratische politici reageerden overwegend kritisch, al verschilden de accenten.

Veel Democraten stelden vragen over:

- de juridische basis van de aanval;
- de informatie waarop de beslissing was gebaseerd;
- de betrokkenheid van het Congres;
- de risico's van escalatie.

Sommigen benadrukten dat het voorkomen van nucleaire proliferatie een legitiem veiligheidsdoel is, maar vonden dat diplomatie en parlementaire controle onvoldoende ruimte hadden gekregen.

23.12.5 Het Congres

De gebeurtenissen brachten opnieuw de verhouding tussen de president en het Congres onder de aandacht.

Belangrijke discussiepunten waren:

- had vooraf toestemming moeten worden gevraagd?
- was sprake van een noodsituatie?
- hoe ver reiken de bevoegdheden van de president?
- welke rol speelt de War Powers Resolution?

Congrescommissies organiseerden hoorzittingen waarin vertegenwoordigers van de regering uitleg gaven over de besluitvorming en de inlichtingen waarop de operatie was gebaseerd.

23.12.6 De Amerikaanse media

De berichtgeving in de Amerikaanse media liep sterk uiteen.

Conservatieve media

Veel conservatieve commentatoren legden de nadruk op:

- nationale veiligheid;
- bescherming van bondgenoten;
- afschrikking van Iran.

Progressieve media

Andere media richtten zich vooral op:

- constitutionele vragen;
- internationale rechtsorde;
- risico's van escalatie;
- de spanning met Trumps verkiezingsbeloften.

Hierdoor ontstonden verschillende interpretaties van dezelfde gebeurtenissen, afhankelijk van de redactionele invalshoek.

23.12.7 De publieke opinie

De Amerikaanse bevolking reageerde verdeeld.

Peilingen in de eerste weken na de operatie lieten geen eenduidig beeld zien. De steun varieerde onder meer afhankelijk van:

- politieke voorkeur;
- beoordeling van de veiligheidsdreiging;
- vertrouwen in de president;
- verwachtingen over de duur van het conflict.

Zoals vaker bij buitenlandse crises bleek dat de publieke opinie kon veranderen naarmate nieuwe informatie beschikbaar kwam of de gevolgen van de operatie duidelijker werden.

23.12.8 Veteranen en de krijgsmacht

Onder veteranenorganisaties en voormalige militaire commandanten liepen de meningen eveneens uiteen.

Sommigen zagen de operatie als een noodzakelijke preventieve actie.

Anderen wezen op ervaringen uit:

- Irak;
- Afghanistan;
- Syrië.

Zij benadrukten dat beperkte militaire operaties soms onverwacht kunnen uitgroeien tot langdurige betrokkenheid.

De Amerikaanse krijgsmacht zelf voerde de opdracht professioneel uit en onthield zich, conform haar constitutionele rol, van politieke standpunten.

23.12.9 Gevolgen voor de Midterm-verkiezingen van 2026

Hoewel verkiezingen altijd door meerdere factoren worden beïnvloed, kreeg het buitenlandse beleid een belangrijkere plaats in het politieke debat.

Onderwerpen waren onder meer:

- nationale veiligheid;
- defensie-uitgaven;
- energieprijzen;
- inflatie;
- de verhouding tussen president en Congres.

Voor zowel Republikeinen als Democraten werd de operatie een onderdeel van hun bredere verkiezingscampagnes.

Historici wijzen er echter op dat verkiezingsuitslagen zelden door één enkele gebeurtenis worden bepaald. Economische ontwikkelingen, immigratie, binnenlands beleid en maatschappelijke thema's speelden eveneens een belangrijke rol.

23.12.10 Gevolgen voor Trumps historische nalatenschap

De aanval op Iran veranderde ook de manier waarop Trumps tweede presidentschap wordt beoordeeld.

Historici zullen waarschijnlijk meerdere vragen centraal stellen:

- Was de aanval noodzakelijk?
- Werd het Iraanse nucleaire programma daadwerkelijk langdurig vertraagd?
- Heeft de operatie een grotere oorlog voorkomen of juist nieuwe spanningen gecreëerd?
- Past de operatie binnen Trumps verkiezingsbelofte?
- Welke invloed had de aanval op de positie van de Verenigde Staten in de wereld?

Op deze vragen bestaat nog geen definitief antwoord, omdat zij mede afhangen van de verdere ontwikkelingen in de jaren na de operatie.

23.12.11 Historische analyse

De binnenlandse gevolgen van de aanval op Iran illustreren een terugkerend patroon in de Amerikaanse geschiedenis. Vrijwel iedere grote militaire interventie sinds de Tweede Wereldoorlog heeft geleid tot discussies over de balans tussen nationale veiligheid, presidentiële bevoegdheden en democratische controle.

Voor Donald Trump kreeg deze discussie een extra dimensie doordat zijn politieke identiteit sterk verbonden was met de belofte om de Verenigde Staten niet opnieuw in langdurige buitenlandse oorlogen te laten belanden. De regering benadrukte dat de aanval een beperkte preventieve operatie was; critici zagen daarin juist een breuk met die belofte.

Vanuit historisch perspectief zal de uiteindelijke beoordeling daarom niet uitsluitend afhangen van de militaire uitvoering, maar vooral van de vraag of de operatie de beoogde veiligheidsdoelen bereikte, welke politieke en economische gevolgen zij had en hoe zij het vertrouwen van de Amerikaanse bevolking in het presidentschap en de democratische instituties heeft beïnvloed.

Samenvattende tabel – Binnenlandse gevolgen voor de Verenigde Staten

Onderwerp	Belangrijkste ontwikkeling	Langetermijnvraag
Verkiezingsbelofte	Debat over "geen nieuwe oorlogen"	Is de belofte wezenlijk geschonden?
Republikeinse Partij	Overwegend steun, maar ook interne kritiek	Blijvende verdeeldheid over buitenlandse interventies?
Democratische Partij	Kritiek op juridische basis en escalatierisico	Meer parlementaire controle op militaire inzet?
Congres	Debat over oorlogsmachten	Nieuwe wetgeving of bevestiging van bestaande praktijk?

Media	Sterk uiteenlopende interpretaties	Verdere polarisatie van het publieke debat?
Publieke opinie	Verdeelde reacties	Invloed op vertrouwen in de regering
Verkiezingen 2026	Buitenlands beleid werd campagneonderwerp	Hoe zwaar weegt nationale veiligheid voor kiezers?
Historische nalatenschap	Nieuwe beoordeling van Trumps buitenlandse beleid	Militair succes of politieke breuk met eerdere beloften?

Conclusie §23.12

De Amerikaanse aanval op Iran had verstrekkende gevolgen voor het binnenlandse politieke debat. Zij bracht fundamentele vragen naar voren over de verhouding tussen verkiezingsbeloften en regeringsverantwoordelijkheid, de rol van het Congres bij militaire besluitvorming en de grenzen van presidentiële bevoegdheden. Tegelijkertijd werd duidelijk dat de beoordeling van de operatie sterk werd beïnvloed door politieke overtuigingen en uiteenlopende opvattingen over nationale veiligheid.

Voor de geschiedschrijving zal dit hoofdstuk waarschijnlijk een sleutelrol spelen. Niet alleen omdat het laat zien hoe een buitenlandse militaire actie de binnenlandse politiek beïnvloedde, maar ook omdat het de centrale spanning blootlegt tussen Trumps belofte om nieuwe oorlogen te vermijden en zijn besluit om in juni 2025 militair op te treden tegen Iran. Juist die spanning zal een belangrijk onderdeel vormen van de uiteindelijke historische beoordeling van zijn tweede presidentschap.

Alle hoofdstukken en podcast afleveringen zijn gemaakt door ai volgens het idee en script

van BridgeThuis-BridgeBox Thijs

Update 24juli2026